

Felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler § 3-7 (8), § 4-7 til § 4-10 og § 7-9

Universitetet i Agder
v/ nemnd for studentsaker
Postboks 422
4604 KRISTIANSAND

Bergen, 17.04.2024
Deres ref.: 2063853v1
Vår ref.: 24/02613 (101/2023)

Unntatt offentligheten etter offl. § 13 første ledd, jf. fvl. § 13 første ledd

SAK NR. 101/2023: VEDTAK FATTET AV FELLES KLAGENEMND I SAK OM ANNULLERING OG UTESTENGING PÅ GRUNN AV FUSK

Det vises til vedtak fattet av klagenemnda ved Universitetet i Agder (UiA) i sak 219/22, som ble påklaget til Felles klagenemnd.

Saken er tidligere behandlet av Felles klagenemnd i møte 28.06.2023, der vedtaket i underinstansen ble stadfestet.

Bakgrunnen for den nye behandlingen er at Kunnskapsdepartementet i brev av 08.11.2023 har uttalt at enkelte vedtak i Felles klagenemnd (nemnda) gjort i perioden 01.04.2022 til 22.09.2023, er ugyldige på grunn av at tidligere leder for klagenemnda og to studentrepresentanter (et medlem og et varamedlem) i denne perioden var ugyldig oppnevnt, og at disse sakene må behandles på nytt. Dette gjelder vedtak, der nemnda ikke ville ha vært vedtaksfør uten at noen av de ugyldige oppnevnte medlemmene deltok, og saker der det var dissens i nemndas opprinnelige behandling og stemmen til noen av de ugyldige oppnevnte medlemmene var avgjørende for innholdet i vedtaket.

Felles klagenemnd ville ikke ha vært vedtaksfør under behandling av saken i møtet 28.06.2023, uten at leder og/eller den ugyldig oppnevnte studentrepresentanten var til stede, jf. § 3 i Forskrift om felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universitet og høyskoler. Vedtaket er derfor ugyldig, og det må treffes nytt vedtak.

Felles klagenemnd har på denne bakgrunn besluttet å behandle klagerens sak 22/06784 (101/2023) på nytt med ny nemndssammensetning, jf. forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c. Klageren ble i brev 21.02.2024 informert om at Felles klagenemnd ville gjøre en fornyet behandling av klagesaken med ny nemndssammensetning våren 2024.

Felles klagenemnd med riktig sammensetning, behandlet saken under møte 15.04.2024. Tidligere vedtak fattet av Felles klagenemnd ble opphevet. Vedtak fattet av klagenemnda ved UiA ble stadfestet.

FELLES KLAGENEMND BEMERKER

Felles klagenemnd er rett klageinstans i saker om annullering og utestenging, jf. forskrift nr. 1192 om Felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler (uhl.) § 3-7 (8), § 4-7 til § 4-10 og § 7-9, fastsatt av Kunnskapsdepartementet 10.10.2005. Felles klagenemnd kan som klageinstans prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd.

Av de medlemmene i Felles klagenemnd som deltar i behandlingen av omgjørings-saken, deltok Fredrik Boksasp, Liv Sandvik og Frode Randal i den tidligere behandlingen av saken.

På grunn av den medieoppmerksomheten som har vært omkring Felles Klagenemnd sitt arbeid, har Felles Klagenemnd vurdert om disse medlemmers deltakelse i den tidligere behandlingen av saken, er et særegent forhold som er egnet til å svekke medlemmenes upartiskhet, og derfor medfører at medlemmene er inhabile i behandlingen av omgjøringsaker, jf. fvl. § 6 annet ledd. Felles klagenemnd har avgjort habilitetsspørsmålet etter fvl. § 8, og har kommet til at nemndas medlemmer er habile i vurderingen av omgjørings-saken.

I vurderingen av habilitetsspørsmålet har nemnda vektlagt at det rettslige utgangspunktet er at tidligere deltakelse i behandlingen av en sak som tas opp til ny behandling av det samme organet, ikke fører til inhabilitet. Nemnda er et kollegialt organ der hvert medlem har ansvaret for å gjøre seg opp en selvstendig mening om sakene og det må kunne forutsettes at de også ved den nye behandlingen foretar en objektiv og saklig vurdering. Nemndsmedlemmene er utnevnt fordi de har den kompetanse og bakgrunn som kreves etter forskrift om felles klagenemnd § 2 annet ledd.

De forhold som har skapt medieoppmerksomhet og har ført til at saken må behandles på nytt, knytter seg ikke til noen av de nåværende medlemmene av Felles klagenemnd, men til at tidligere leder og to studentmedlemmer var oppnevnt i strid med forskriften.

Medlemmene har ingen egeninteresse i utfallet av saken. De aktuelle medlemmene vurderer ikke seg selv som inhabile i saken.

Kunnskapsdepartementet har i brev til Felles Klagenemnd datert 5. januar 2024, også gitt uttrykk for at departementet ser det som klart at deltakelse i den tidligere behandlingen av et vedtak som er oppe til ny behandling, ikke fører til inhabilitet, med mindre det foreligger særlige forhold i den enkelte sak.

Det enkelte medlem har ansvaret for å vurdere om det foreligger særlige forhold som kan føre til inhabilitet. Ingen av de aktuelle medlemmene har gitt uttrykk for at det foreligger slike forhold.

Sakens bakgrunn

Klageren er [redacted], representert ved advokat Anne-Stine Svanøe-Hafstad Kvien ved forrige behandling av saken. Klageren fikk opptak på [redacted] i [redacted] høsten [redacted]. Saken gjelder mistanke om fusk ved innlevering av en oppgave i emnet [redacted], høsten 2022. Vurderingsformen i emnet er en [redacted] som teller [redacted] prosent av karakteren, og en [redacted] som teller [redacted] prosent av karakteren. Mistanken om fusk dreier seg om [redacted] i emnet.

I forbindelse med sensur ble det oppdaget tekstlikhet mellom klagerens oppgave og to ulike kilder, artikkelen [redacted] » og artikkelen « [redacted] » av [redacted]. Tekstgjenkjenningsprogrammet Ouriginal viste en tekstlikhet på 51 prosent, hvor treffprosenten er på mellom 50-100 prosent. 13 av 35 treff viser en treffprosent på 100 prosent. Det er enkelte steder i oppgaven henvisning til kildene fortløpende i teksten, men lik tekst er ikke markert som sitat og det ser ut til at kildehenvisningene er kopiert fra artikkelen. I noen tilfeller er det henvisning til kilden og markert som sitat, men der er det også lik kildehenvisning som i artikkelen. I andre tilfeller er det ikke henvisning til kildene fortløpende i teksten, og lik tekst er heller ikke markert som sitat. Totalt inneholder alle sidene i klagerens oppgave kopiert tekst.

Klageren ble varslet om mistanken om fusk i brev 30.10.2022. Klageren ble samtidig orientert om regelverket, sine rettigheter, saksgang i fuskesaker, samt invitert til samtale med institusjonen.

I brev 09.11.2022 innga klagerens advokat en merknad i saken på vegne av klageren. Advokaten bestred at de objektive og subjektive vilkårene for fusk var oppfylt. Klageren har brukt artikkelen « [redacted] » av [redacted], i sin oppgave, som ifølge klageren er en del av en større rapport. Klageren viser til at h[un] innledningsvis i oppgaven sin oppga hvilken kilde oppgaven bygde på, at tekst og sitater er gjengitt i anførselstegn, og at h[un] har oppgitt hvor sitat er hentet fra. Artikkelen var vedlagt klagerens oppgave. Klageren bestrider å ha benyttet artikkelen som UiA viser til. Når det gjelder tekstlikheten som er avdekket, viser klageren til at den utelukkende knytter seg til den vedlagte artikkelen. Klageren har i sin oppgave vært tydelig på at h[un] har benyttet den vedlagte artikkelen, og fortløpende sitert og henvisning til kilder benyttet i teksten. Klageren bestrider likevel ikke at h[un] har sitert kildene feil ved enkelte tilfeller, men viser til at dette var en forglemmelse og at h[un] ikke har hatt til intensjon å fuske på oppgaven. Videre viser klageren til at h[un] og en medstudent skal skrive [redacted] sammen [redacted], og at en annullering og utestengelse vil få store konsekvenser også for medstudenten.

I saksfremlegg 08.11.2022 oversendte sekretariatet sin vurdering av saken til klagenemnda ved UiA. Sekretariatet fant at klageren forsettlig hadde presentert andres arbeid som sitt eget. I vurderingen av det objektive vilkåret for fusk viste de til likhetene mellom klagerens oppgave og artiklene, som fremgikk av Ouriginal-rapporten. Nemnda fremhevet også at kildehenvisningene i klagerens oppgave var lik kildehenvisningene i artiklene. Sekretariatet fremhever videre markering 10, 15 og 20, hvor likhetene i klagerens oppgave og de to artiklene fremkommer. Artikkelen som klageren hadde vedlagt inneholder lik tekst som artikkelen sendt ut sammen med forhåndsvarselet fra UiA. Lik tekst er ikke markert som sitat, og avsnittene følger strukturen til artiklene. I markering 15 viser klageren til sidetallet i artikkelen h[un] hadde lagt ved, men tilnærmet lik tekst er ikke markert som sitat. I markering 20 viser sekretariatet til at klageren følger artikkelens struktur, men det er ikke henvisning til

kilden og lik tekst er ikke markert som sitat. For sekretariatet fremstår det ikke klart frem hva som er klagerens eget arbeid og hva som er hentet fra artiklene.

Klagerens advokat innga en kommentar til saksfremlegg 21.11.22, hvor det vises til tidligere anførsler. Klageren viser til at feil kildehenvisning skyldes hjemmeeksamen, og at h[redacted]n ikke hadde mulighet til å få veiledning til korrekt kildebruk. Klageren anfører at reaksjonsfastsettelsen er for streng, og viser også til at den vil få store konsekvenser for h[redacted] medstudent.

Klagenemnda ved UiA behandlet saken i møte 23.11.2022. Klagenemnda ved UiA fant at klageren forsettlig hadde presentert andres arbeid som sitt eget. Ved vurderingen ble det lagt avgjørende vekt på likheten som er avdekket mellom klagerens oppgave og de to artiklene. Klagenemnda ved UiA bemerket at klageren har henvist til kilder enkelte steder i oppgaven, men vurderer at kildehenvisningene er kopiert fra artikkelen. Nemnda bemerket at andre steder var det ikke henvist til kilden, og lik tekst var heller ikke uthevet eller markert. Klagenemnda ved UiA fattet vedtak om annullering og utestengelse i to semester, nærmere bestemt fra 30.11.2022 til 20.06.2023.

Klagerens advokat påklaget vedtaket 01.12.2022, hvor det vises til tidligere anførsler. Videre anføres at reaksjonsfastsettelsen er for streng.

Leder for klagenemnda ved UiA vurderte klagen 21.12.2022, men fant ikke at det fremkom nye opplysninger som medførte at vedtaket skulle omgjøres. Klagenemnda ved UiA opprettholdt sitt tidligere vedtak. Saken er deretter oversendt Felles klagenemnd for videre behandling.

Saken står for Felles klagenemnd slik den har gjort tidligere for underinstansen. Det vises til sakens dokumenter.

Rettslig grunnlag

Vilkårene for annullering på grunn av fusk følger av uhl. § 4-7 første ledd bokstav b. Vilkårene for utestenging gjelder tilsvarende, jf. § 4-8 tredje ledd.

I forarbeidene til lov om universiteter og høyskoler av 2005, fremgår det i merknadene til §§ 4-7 og 4-8 at bestemmelsene er en videreføring av §§ 42 og 54 i den gamle universitets- og høyskoleloven, og privathøyskoleloven §§ 10e og 10i, jf. Ot.prp. nr. 79 (2003-2004) kap. 12. Dette innebærer at rettskilder til den tidligere loven fortsatt kan være relevante.

Bestemmelsen i uhl. § 4-7 første ledd bokstav b omfatter fusk på «eksamen eller prøve, eller under gjennomføringen av vedkommende kurs», jf. § 4-8 tredje ledd. Klagerens oppgave inngår som en del av kurset og er omfattet av bestemmelsene.

Videre må to kumulative vilkår være oppfylt. For det første må det rent objektivt foreligge fusk eller forsøk på fusk. For det andre må det foreligge subjektiv skyld. Studenten må ha handlet forsettlig eller grovt uaktsomt, jf. uhl. § 4-8 tredje ledd og § 4-7 første ledd bokstav b.

Objektivt vilkår

Det første spørsmålet Felles klagenemnd skal ta stilling til er om forholdet objektivt sett er fusk.

Departementet har uttalt seg nærmere om meningsinnholdet i fuskebegrepet i Ot.prp. nr. 40 (2001-2002) punkt 12.1.10 på side 54, hvor det blant annet heter:

Departementet legger til grunn at det er å anse som fusk når en student har ulovlige hjelpemidler tilgjengelige under en eksamen eller på andre måter handler i strid med eksamensreglementet eller regler om kildebruk.

Det følger av forskrift om studier og eksamen ved UiA § 31 andre ledd hva som skal anses som fusk:

§ 31. Fusk eller forsøk på fusk

...

2. Som fusk eller forsøk på fusk ved eksamen eller vilkår for å gå opp eksamen (jf. § 1 f), regnes bl.a.:

...

- å presentere andres arbeid som sitt eget
- å sitere kilder eller på annen måte benytte kilder i skriftlige arbeider uten tilstrekkelige kildehenvisninger

...

- å handle i strid med denne forskriften eller retningslinjer for den enkelte eksamen

Felles klagenemnd har funnet det bevist at forholdet objektivt sett er fusk. I vurderingen av det objektive vilkåret har nemnda lagt vesentlig vekt på Ouriginal-rapporten og saksfremlegget for klagenemnda ved UiA, hvor tekstlikhetene som er avdekket mellom klagerens oppgave og artiklene fremkommer. Nemnda viser til at tekstlikheten mot artiklene er omfattende og alle sidene i klagerens oppgave inneholder plagiert tekst. Nemnda viser særlig til saksfremlegg 08.11.2022, hvor klagerens oppgave sammenlignes med de to artiklene, og likhetene fremkommer. Det vises særlig til markering 10, 15 og 20, hvor klagerens oppgave er tilnærmet identisk med de to artiklene. Nemnda viser videre til at 13 treff i Ouriginal-rapporten er mot artikkelen som ble sendt sammen med forhåndsvarselet, hvor blant annet treff 3/35, 4/35, 16/35, 17/35, 23/35, 25/35, 27/35, 28/35, 29/35, 31/35, 33/35, 34/35 og 35/35 er på 100 prosent. Nemnda vurderer at selv om klageren har vedlagt en artikkel til oppgaven sin, går det ikke klart frem hva som er klagerens eget arbeid og hva som er direkte sitat. Klageren har ikke henvist til de nevnte kildene i tilstrekkelig grad.

Videre viser klageren til sidetall etter avsnitt til den artikkelen som var vedlagt klagerens oppgave, men lik tekst er ikke markert som sitat. Nemnda bemerker at når det ikke er henvist til de nevnte kildene på foreskrevet måte, er det heller ikke mulig å skille mellom hva klageren har skrevet selv og hva andre har skrevet. Etter nemndas vurdering fremstår klagerens besvarelse som mer selvstendig enn den faktisk er.

Nemnda har merket seg anførselen om at klageren kun har brukt artikkelen som var vedlagt oppgaven og at h[un] ikke kjente til artikkelen som var vedlagt forhåndsvarselet. Nemnda viser til at det ikke er hvilken artikkel som er benyttet som er av avgjørende betydning, men at det ikke er henvist til kildene i tilstrekkelig grad, og dermed heller ikke mulig å skille mellom hva klageren har skrevet selv og hva andre har skrevet.

Felles klagenemnd har kommet til at det objektive vilkåret for fusk er oppfylt, jf. forskrift om studier og eksamen ved Universitetet i Agder § 31 annet ledd.

Subjektivt vilkår

Det neste spørsmålet Felles klagenemnd skal ta stilling til er om vilkåret forsett eller grov uaktsomhet (skyldkravet) er oppfylt.

Forsett foreligger i de tilfeller hvor en person har foretatt en bevisst handling. Dette innebærer at klageren må ha vært klar over den faktiske handlingen som medførte at det objektive fuskevilkåret er oppfylt.

Det er ikke krav om hensikt om fusk for å oppfylle kravet til forsettlig utført fuskehandling.

Kravet til forsett omfatter heller ikke kunnskap om hvorvidt handlingen er ulovlig eller ikke.

Felles klagenemnd finner det bevist at klageren har fusket forsettlig i forbindelse med innleveringen av oppgaven.

I vurderingen av vilkåret om skyld, legger nemnda vesentlig vekt på arten og omfanget av tekstligheten som er avdekket mellom klagerens innleverte oppgave og de nevnte kildene. De objektive funnene underbygger klagers subjektive skyld. Videre legges det vekt på klagerens egen forklaring, hvor det fremkommer at klageren på grunn av forglemmelse ikke har henvist til artikkelen i tilstrekkelig grad. Nemnda er av den oppfatning at man kan forvente at en [redacted] er kjent med reglene for fusk og kildehenvisning, og at det er klagerens eget ansvar å sette seg inn i gjeldene regelverk for korrekt kildebruk. For nemnda fremstår det klart at klageren har vært bevisst på bruken av andres tekst uten henvisning.

De subjektive og objektive vilkårene for fusk er oppfylt.

Reaksjon

I henhold til uhl. § 4-7 første ledd og § 4-8 tredje ledd er det hjemmel for annullering og utestenging fra institusjonen, samt tap av retten til å gå opp til eksamen ved andre institusjoner i inntil ett år.

Felles klagenemnd har funnet det bevist at klageren har fusket forsettlig i forbindelse med innlevering av oppgave.

Forsettlig fusk innebærer et grovt tillitsbrudd, og både allmennpreventive og individualpreventive hensyn tilsier at det må reageres strengt.

Etter retts- og forvaltningspraksis er den normale reaksjonen ved forsettlig fusk annullering og utestenging i to semestre uavhengig av størrelsen på den aktuelle eksamen, prøve eller kurs.

Klagenemnda ved UiA har fattet vedtak om annullering av klagerens oppgave og utestenging høstsemesteret 2022 og vårsemesteret 2023. Dette er i tråd med praksis.

Felles klagenemnd har merket seg anførselen om at reaksjonsfastsettelsen er for streng og annullering og utestengelse vil få store konsekvenser for [redacted] medstudent, da klageren og medstudenten har meldt seg opp til å skrive [redacted] sammen. Nemnda finner ikke å kunne tillegge anførselen vekt, og viser til at utsettelse av andre emner er en påregnelig følge av å ha fusket på oppgaven.

Felles klagenemnd har merket seg at den samlede saksbehandlingstiden – ved underinstansen og til saken ble behandlet første gang av klageinstansen – var på til sammen 8 måneder. Nemnda vurderer at dette ikke har vært for lang saksbehandlingstid.

Felles klagenemnd har etablert en praksis for at lang samlet saksbehandlingstid før klagenemnda tar stilling til saken, kan føre til nedsatt reaksjon. Bakgrunnen for dette er at lang ventetid på å få en avklaring, kan utgjøre en ekstra belastning for klageren. Nemnda har på denne bakgrunn vurdert om det skal ha betydning for reaksjonsfastsettelsen at saken nå gjenopptas ca. 9,5 måneder etter at Felles klagenemnd behandlet saken første gang. Nemnda har kommet til at det ikke er grunnlag for nedsettelse av reaksjonen i tilfeller der en kommer til at nemndas første vedtak var innholdsmessig riktig. Klageren har da fått en avklaring ved det første vedtaket, og det forhold at saken senere gjenopptas på grunn av at Felles klagenemnd ikke var vedtaksfør ved første gangs behandling, utgjør etter nemndas vurdering ikke en slik tilleggsbelastning at det tas hensyn til ved reaksjonsfastsettelsen.

Felles klagenemnd har funnet at annullering av oppgaven og utestenging i to semestre er en riktig reaksjon i denne saken. Felles klagenemnd stadfester reaksjonen fastsatt av underinstansen.

Vedtaket er etter ny behandling i samsvar med det Felles klagenemnd kom til i vedtak fattet 30.06.2023, men siden dette vedtaket er ugyldig på grunn av feil sammensetning av nemnda, opphever Felles klagenemnd dette vedtaket og treffer nytt vedtak, jf. forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c.

VEDTAK

Vilkårene i uhl. § 4-7 første ledd bokstav b og § 4-8 tredje ledd er oppfylt. Felles klagenemnd bestående av Ernst Nordtveit, Fredrik Boksasp, Liv Sandvik, Frode Randal og Amina Louise Persen har fattet slikt enstemmig

v e d t a k:

1. Vedtak fattet av Felles klagenemnd 30.06.2023, oppheves
2. Vedtak fattet av klagenemnda ved UiA i sak 219/22, annullering av oppgave og utestenging i to semestre, stadfestes.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages.

Ernst Nordtveit
leder for Felles klagenemnd

Klagenemndas vedtak kan bringes inn for prøving ved tingretten. Slikt søksmål må reises innen tre måneder etter at endelig vedtak foreligger. Søksmålsfristen beregnes fra 20.04.2024. Institusjonen dekker alle omkostninger ved søksmålet i første rettsinstans, herunder også honorar til saksøkers advokat etter offentlig salærsats, jf. uhl. § 4-11 og § 4-8 femte ledd.

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen fysisk signatur.